

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců Mgr. Radovana Havelce a JUDr. Tomáše Rychlého v právní věci žalobce: **Mgr. L. H.**, proti žalovanému: **Krajský úřad Olomouckého kraje**, se sídlem Jeremenkova 40a, Olomouc, zastoupenému JUDr. Petrem Ritterem, advokátem se sídlem AK Riegrova 12, Olomouc, za účasti: **Ing. L. H.**, o přezkoumání rozhodnutí žalovaného ze dne 29. 11. 2017, č. j. KUOK 75049/2017, o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě, pobočka v Olomouci ze dne 21. 3. 2019, č. j. 65 A 6/2018 – 28, ve znění opravného usnesení ze dne 24. 5. 2019, č. j. 65 A 6/2018 – 44,

t a k t o :

Rozsudek Krajského soudu v Ostravě, pobočka v Olomouci ze dne 21. 3. 2019, č. j. 65 A 6/2018 – 28, ve znění opravného usnesení ze dne 24. 5. 2019, č. j. 65 A 6/2018 – 44, **se ruší** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Včas podanou kasační stížností napadl žalovaný v záhlaví uvedený rozsudek Krajského soudu v Ostravě, pobočka v Olomouci (dále jen „krajský soud“), jímž bylo zrušeno jeho rozhodnutí ze dne 29. 11. 2017. Tímto rozhodnutím bylo zamítnuto odvolání žalobce a potvrzeno rozhodnutí Magistrátu města Olomouce ze dne 9. 5. 2017, jímž byl zrušen podle § 12 odst. 1 písm. c) a odst. 2 zákona č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných čísel údaj o místě trvalého pobytu žalobce na adrese Janského 2, Olomouc.

[2] Správní orgán prvního stupně vycházel při posouzení věci z následujícího skutkového stavu. Žalobce byl k trvalému pobytu na výše uvedené adrese přihlášen v rámci oznamovací povinnosti rodičů dle zákona č. 135/1982 Sb., tudíž mu k bytu svědčilo odvozené užívací právo. Vznik jiného užívacího práva nebyl účastníky nijak doložen. Neužívání bytu žalobcem bylo prokázáno svědeckými výpověďmi svědků K. a V. a potvrdila je i matka žalobce RNDr. D. H. Toto právo zaniklo odebráním souhlasu vlastníkem objektu – navrhovatelem Ing. L. H. v návaznosti

na neužívání společné domácnosti, tudíž obě podmínky pro zrušení údaje o místě trvalého pobytu byly splněny.

[3] Žalovaný se v napadeném rozhodnutí ztotožnil se závěrem správního orgánu prvního stupně, že žalobci nesevčí ani nesevčil žádný věcně-právní titul k užívání bytu na adrese J., O., podle jeho názoru měl žalobce pouze odvozené užívací právo vyplývající ze vztahu rodiče a dítěte, tj. z jakési formy souhlasu rodičů „s žitím“ dítěte v jejich domácnosti. Takové odvozené užívací právo nemá zákonem upravenou formu, zpravidla se jedná o ústní souhlas, jehož obdobou může být i odvolatelem namítaná ústní dohoda o tom, že může v bytě bydlet. Zánik takového souhlasu, přivolení či dohody může být vysloven i ústně, přičemž za odebrání souhlasu s bydlením je považováno i podání návrhu na zrušení údaje o místě trvalého pobytu. Navrhovatel (osoba zúčastněná na řízení) podáním takového návrhu souhlas s užíváním bytu žalobci odebral. Žalobce přitom již dlouhodobě bydlí na adrese J., O.. Zánik užívacího práva žalobce k bytu na adrese J., O. tak byl spolehlivě prokázán.

[4] V rámci řízení o žalobě dospěl krajský soud k závěru, že je prokázána první podmínka pro zrušení údaje o místě trvalého pobytu žalobce – neužívání bytu žalobcem, nedostatečně však byla žalovaným zjištěna druhá podmínka – zánik jeho užívacího práva. Soud poukázal především na skutečnost, že se žalovaný nevypořádal dostatečně s tvrzením žalobce o tom, že jeho užívací právo je odvozeno od ústní dohody o bezplatném užívání bytu z roku 2005, kterou uzavřel se svými rodiči za přítomnosti prarodičů B. Dle názoru soudu bylo třeba nejprve postavit najisto, zda takováto dohoda byla opravdu uzavřena a co bylo jejím obsahem. Žalovaný k této dohodě pouze bez jakékoli argumentace uvedl, že žalobci právní titul k užívání bytu založit nemohla. V tomto bodu proto krajský soud vyhodnotil napadené rozhodnutí žalovaného jako nepřezkoumatelné. Žalovanému pak vytkl i další procesní pochybení, která však ve výsledku neměla vliv na zákonnost napadeného rozhodnutí.

[5] Kasační stížnost proti tomuto rozsudku podal žalovaný (dále jen „stěžovatel“) formálně z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s.

[6] Stěžovatel konkrétně nesouhlasil se závěry krajského soudu, že se náležitě nevypořádal s tvrzením žalobce o uzavření ústní dohody. K tomu upozornil, že na str. 9 v posledním odstavci a na str. 10 v prvním odstavci je uvedeno, že *„obdobou tohoto souhlasu může být i odvolatelem namítaná ústní dohoda o tom, že v bytě může bydlet... za odebrání souhlasu s bydlením, užíváním nemovitosti je považováno i podání návrhu na zrušení údaje o místu trvalého pobytu, kterým navrhovatel, disponující právním titulem k užívání nemovitosti, vyslovuje písemně svůj nesouhlas s tímto stavem... Je tedy zcela a výhradně na osobě disponující právním titulem k užívání bytu, s kým a kdy chce sdílet společné bydlení, společnou domácnost a s kým a kdy ji sdílet nebudlá. Ing. L. H. svým návrhem a výslovně i ve svém návrhu souhlas s užíváním bytu svému synovi Mgr. L. H. odebral. Na základě těchto zjištění, kdy Mgr. L. H. prokazatelně nedisponuje vlastnickým, spoluvlastnickým ani nájemním právem, nesevčí mu ani právo z titulu věcného břemene a jeho odvozené užívací právo zaniklo odvoláním souhlasu spoluvlastníka nemovitosti na předmětné adrese, odvolací orgán konstatuje, že existence podmínky zániku užívacího práva Mgr. L. H. k objektu (...) byla v řízení spolehlivě prokázána.“*

[7] Z výše uvedeného dle stěžovatele vyplývá, že to, co je *expressis verbis* řečeno o souhlasu, vztahuje se i na ústní dohodu o tom, že žalobce může v bytě bydlet, neboť „dohoda o společném bydlení“ je jen jiný typ odvozeného bydlení. Stěžovatel má tedy za to, že se otázkou existence užívacího práva žalobce zabýval dostatečně a jeho závěry jsou v tomto ohledu správné. Navrhl proto, aby byl napadený rozsudek krajského soudu zrušen a věc mu vrácena k dalšímu řízení.

pokračování

[8] Ve vyjádření ke kasační stížnosti žalobce vyjádřil názor, že ani jeden z uplatněných důvodů není dán a rozhodnutí stěžovatele je tak, jak uvedl krajský soud, nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů. Navrhl proto, aby byla kasační stížnost jako nedůvodná zamítnuta.

[9] Dříve, než Nejvyšší správní soud přistoupí k přezkumu napadeného rozsudku, musí předeslat, že stěžovatelem uplatněný důvod podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. je za situace, kdy kasační stížnost podává žalovaný správní orgán, pojmově vyloučen, procesní vady v řízení před krajským soudem podle § 103 odst. 1, písm. d) s. ř. s. pak stěžovatel nijak nekonkretizoval. Zákonnost napadeného rozsudku je tak možno přezkoumat pouze z hlediska zbývajících uplatněných důvodů - nesprávného posouzení právní otázky podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Po posouzení věci dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

[10] Hlavním rozhodovacím důvodem krajského soudu, jenž vedl ke zrušení rozhodnutí žalovaného, byla jeho nepřezkoumatelnost v otázce vzniku, trvání a zániku užívacího práva žalobce k bytu na adrese J., O. Zde je nutno konstatovat, že úvahy krajského soudu mají v tomto bodu racionální jádro a že se rozhodnutí žalovaného vskutku pohybuje na samé hranici přezkoumatelnosti, nemluvě o četných procesních vadách, které jak řízení před správním orgánem prvního stupně, tak i řízení odvolací, provázely. Je především třeba přisvědčit krajskému soudu, že námitku žalobce ohledně užívacího titulu měl žalovaný vypořádat explicitně a mnohem podrobněji, než jak to učinil, a to tak, aby výsledek jeho úvah byl účastníkům na první pohled zřejmý, nikoliv kuse a takovým způsobem, aby jeho skutečné závěry bylo nutno dovozovat interpretací textu. Stejně tak souhlasí Nejvyšší správní soud v obecné rovině s názorem krajského soudu, že hodnocení rozhodných skutečností následuje až po jejich řádném zjištění a že tedy základem pro úvahy o zániku užívacího práva k bytu je řádné zjištění důvodů jeho vzniku či trvání.

[11] Přes výše uvedené má však Nejvyšší správní soud za to, že míra nedostatků odůvodnění napadeného správního rozhodnutí a intenzita pochybení žalovaného ještě hranice nepřezkoumatelnosti úplně nedosahují. K tomu Nejvyšší správní soud připomíná, že nepřezkoumatelnost rozhodnutí je pojem, který je definován pouze doktrínou, správní řád tento pojem nezná vůbec, soudní řád správní jej pak zakotvuje v ustanovení § 76 odst. 1, žádné jeho pojmové znaky však neuvádí. Nepřezkoumatelnost rozhodnutí pro nedostatek důvodů je tak na úrovni správního řízení vnímána především jako důsledek nedostatku skutkových důvodů, výjimečně se může jednat i o jiné závažné nedostatky, např. pokud z odůvodnění rozhodnutí nelze vůbec seznat právní názor, který vedl správní orgán k výroku ve věci samé. V obecné rovině tak lze za nepřezkoumatelné označit takové správní rozhodnutí, o jehož zákonnosti si správní soud kvůli jeho vadám objektivně nemůže učinit úsudek. Při posuzování hraničních případů (neboť hranice nepřezkoumatelnosti není nijak exaktně stanovena a v praxi dochází k významným rozdílům při výkladu a následné aplikaci tohoto pojmu) je pak třeba brát ohled i na princip rychlosti a hospodárnosti řízení, a proto, je-li to možné, je na místě přiklonit se k věcnému přezkumu správního rozhodnutí, neboť každé zrušení rozhodnutí z procesních důvodů významně odsouvá konečné rozhodnutí ve věci.

[12] Z hlediska výše uvedeného je nutno konstatovat, že tak závažnými vadami, které by zcela znemožňovaly jeho přezkum, rozhodnutí stěžovatele přeci jen netrpí. Skutkový stav byl správními orgány ve své větší části nakonec zjištěn řádně, jediná výtka soudu pak směřuje k absenci přesného zjištění užívacího titulu žalobce k bytu na J., O. v důsledku neověření jeho tvrzení o existenci dohody o bezplatném užívání bytu. Z napadeného rozhodnutí je však seznatelné, že stěžovatel nepovažoval tuto skutečnost za rozhodnou, neboť dle jeho názoru by ani případné prokázání existence dohody nic nezměnilo na jeho právní úvaze o zániku užívacího práva žalobce z důvodu odnětí souhlasu navrhovatele (osoby zúčastněné na řízení). Odůvodnění

tohoto názoru, jak bylo již uvedeno výše, je velmi kusé a klade na adresáty určité interpretační nároky, nicméně právní názor stěžovatele je z jeho rozhodnutí zjistitelný. Bylo tedy na krajském soudu, aby stěžovatelovu tezi posoudil a podle výsledku pak zvolil další postup (buď žalobu zamítl, anebo sám doplnil dokazování a podle výsledku rozhodl, anebo zrušil napadené rozhodnutí a uložil doplnění dokazování stěžovateli). Nejvyšší správní soud ovšem, přes mírně odlišný názor na přezkoumatelnost rozhodnutí stěžovatele, musí zároveň vyslovit určité pochopení pro postup krajského soudu ve věci, neboť má za to, že úroveň správního řízení na tak významných správních orgánech jako je Magistrát města Olomouce a Krajský úřad Olomouckého kraje, by měla být řádově vyšší a ani ve výjimečných případech by zde nemělo docházet jak při postupu v řízení, tak při vydávání rozhodnutí, k tak četným a zároveň nepochopitelným chybám jako v projednávaném případě.

[13] Nejvyšší správní soud uzavírá, že krajský soud (byť hraničně) nesprávně posoudil procesní právní otázku přezkoumatelnosti žalovaného správního rozhodnutí, a tím naplnil důvod kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Napadený rozsudek proto podle § 110 odst. 1, s. ř. s. zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení. V něm je soud podle § 110 odst. 4 s. ř. s. vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu uvedeným v předchozím odstavci. V novém rozhodnutí pak krajský soud rozhodne též o nákladech řízení o této kasační stížnosti (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 24. května 2021

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu